

Monumentnummer*: 522336

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 24 december 2001
Kadaster deel/nr 82974/142

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Dordrecht		Dordrecht		Zuid-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
De Vereniging	1			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	2			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	3			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	4			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	5			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	6			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	7			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	8			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	9			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	10			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	11			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	12			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	13			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	14			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	15			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	16			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	17			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	18			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	19			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	20			3311 SB	Dordrecht		
De Vereniging	21			3311 SB	Dordrecht		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Singel	46			3311 SJ	Dordrecht		
Singel	48			3311 SJ	Dordrecht		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dordrecht	C			6032
Dordrecht	C			6029
Dordrecht	C			5967
Dordrecht	C			6031
Dordrecht	C	6145	A2	
Dordrecht	C			5956
Dordrecht	C			5997
Dordrecht	C			5966
Dordrecht	C			5961
Dordrecht	C			5998
Dordrecht	C			6212
Dordrecht	C			5969
Dordrecht	C			5958
Dordrecht	C	6145	A1	
Dordrecht	C			5971
Dordrecht	C			5959
Dordrecht	C	5972	A2	
Dordrecht	C	5972	A1	
Dordrecht	C			5995
Dordrecht	C			5994
Dordrecht	C			5991
Dordrecht	C			5962
Dordrecht	C			5960
Dordrecht	C			6030
Dordrecht	C			5993

*Omschrijving***

Inleiding

Langgerekt blok met twee keer 21 ARBEIDERSWONINGEN onder één kap. De woningen vormden de eerste "hof" die door de 'Vereeniging tot Verbetering der Huisvesting van de Arbeidende Klasse' werd gerealiseerd. De woningen werden vanaf 1864 gebouwd

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

op een voormalig lijnbaanterrein, naar ontwerp van de als huisarchitect aan de Vereeniging verbonden architect H.W. Veth. De woningen worden gekenmerkt door een uiterts sobere, aan het Neo-Classicisme verwante bouwstijl. Aanvankelijk ging het om acht zogenaamde modelhuizen met bovenwoning, welk aantal in 1867, 1872 en 1875 werd uitgebreid tot 21. De frontwoning met winkel aan de Singel 46-48 is een toevoeging uit 1911 en is ontworpen door de architect Anthonie Ek. De hof aan de Vereeniging was de eerste hof van de half-kapitalistische, half-idealistische 'Vereeniging tot Verbetering der Huisvesting van de Arbeidende Klasse', die later ook onder meer de woningen van de nabijgelegen hof 'de Hallin'ghof' bouwde. De hof kreeg de naam de Vereeniging in 1917, daarvóór was het bekend als de Viermolenshof.

Omschrijving

De arbeiderswoningen zijn ondergebracht in een langgerekt bouwvolume met beneden- en bovenwoningen onder een met pannen gedekt zadeldak, en een volume aan de kop uit 1911 onder schilddak. De benedenwoningen hebben de entree aan de noordzijde, de bovenwoningen in de zuidzijde. De beide door gepleisterde lisenen vertikaal gelede langsgevels zijn vrijwel identiek aan elkaar en zijn om de drie traveeën (een beneden- en een bovenwoning) en per bouwlaag voorzien van drie licht getoogde gevelopeningen. De langsgevels worden afgesloten door een kroonlijst met geprofileerde gootlijst. De begane grond bevat een onder een geprofileerd kalf en een getoogd, tweedelig bovenlicht staande paneeldeur (noordzijde) of deur met driedelig deurraam, die om en om links of rechts van de liseen staat en wordt vergezeld door een klein toiletvenster. De twee vensters zijn voorzien van zesruits schuiframen. De drie vensters op de verdieping zijn vergelijkbaar. De verdiepingsvensters in het linker deel van de noordgevel en het rechter deel van de zuidgevel zijn blind en om en om voorzien van een klein rechthoekig venster onder rollaag, respectievelijk een rond venster met stalen raam.

De oostelijke kopgevel is een eenvoudige puntgevel. Deze heeft een symmetrische indeling met zowel op de begane grond als op de verdieping drie licht getoogde blinde vensters. In de geveltop staat een rond eveneens blind venster. Uit beide dakschilden steken enkele rechthoekige houten dakkapellen. Op de nok staat een reeks opgemetselde schoorstenen. Aan de westzijde (Singel) van de hof is in 1911 een rechthoekig bouwdeel toegevoegd. Deze toevoeging is een vanuit een rechthoekige plattegrond, in bak- en verblendsteen opgetrokken blok, dat bestaat uit een winkel met een bovenwoning. Deze staat onder een met pannen gedekt schilddak met in elk van de drie dakschilden een dakkapel met een gewelfde, geprofileerde kroonlijst en ramen met roedenverdeling. De gevels zijn voorzien van rechtgesloten (voorgevel) en licht getoogde (zijgevels) gevelopeningen en worden verlevendigd door details van grijze hardsteen en rode en oranje verblendsteen. De symmetrische frontgevel met hardstenen plint heeft in de verblendstenen winkelpui een centraal geplaatst etalagevenster en een deur aan weerszijden, waarvan de linker deur nog uit de bouwtijd dateert. De deuren en het etalagevenster staan onder bovenlichten met roedenverdeling en een puibalk, waarop een verblendstenen rollaag ligt. Het bredere middenvenster op de verdieping en een smaller venster aan weerszijden zijn evenals voorzien van een bovenraam met roedenverdeling en staan onder verblendstenen strekken met hoekstenen van grijze hardsteen. De gevel wordt ter hoogte van de bovenste puihoeken verlevendigd door een sierblok van kunsteen en heeft als gevelbeëindiging een fries van gele rechthoekige kaders in de rode steen. De vensters in de boven hardstenen plinten staande zijgevel bevatten zesruits schuiframen, alsmede enkele kleine vensters in de linker gevel en een samengesteld venster met middenstijl en twee T-ramen in de rechter gevel. De vensters zijn voorzien van gemetselde, halfronde onderdorpels van klinkersteen met betonnen hoekstenen. De lichter gekleurde zijgevels worden verlevendigd door "speklagen" van donkere steen en een gevelbeëindiging met een fries van gele kaders in een donkere band.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De hof De Vereeniging is van algemeen belang, vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

-\tDe hof heeft cultuurhistorische waarde als een bijzonder en vrij vroeg voorbeeld van een ontwikkeling in de sociale woningbouw en als een goede vertegenwoordiger van een typologische ontwikkeling.

-\tDe hof heeft architectuurhistorische waarde vanwege de bijzondere uiterlijke kenmerken.

-\tDe hof heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de bijzondere situering.

-\tDe hof is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de hoge mate van gaafheid van het exterieur.

-\tDe hof is tevens van belang vanwege de typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Modelwoning